

LURRALDEA & HIZKUNTZA

HIZKUNTZA & LURRALDEA

I. JARDUNALDIAK

DONOSTIAN
2014KO URTARRILAREN 16 ETA 17AN

ANTOLATZAILEAK

BABESLEA

Hirigintza eta euskara

Eztabaidarako ideak

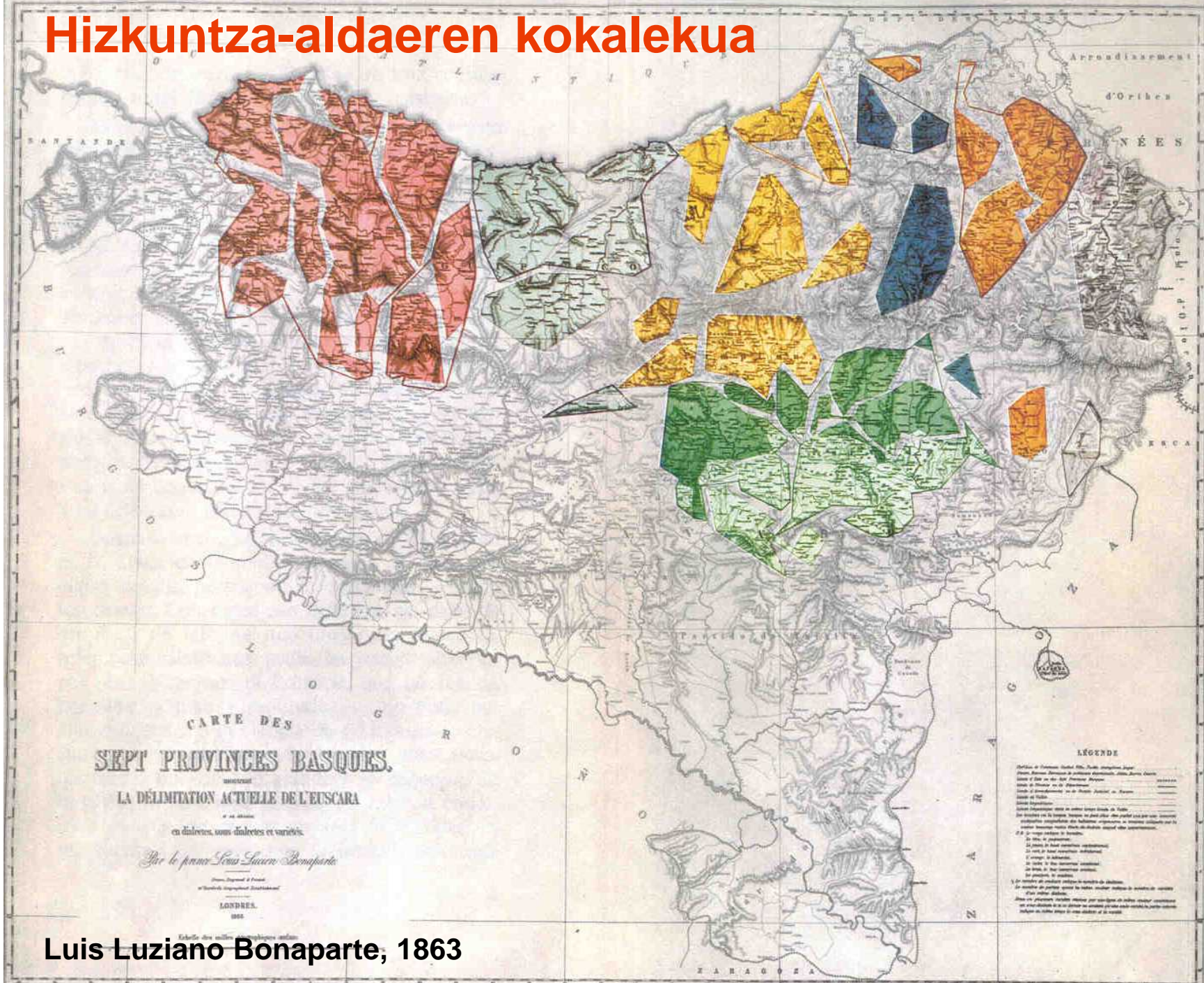
Unai Fernandez de Betoño (UEU)

Giza-funtzioen edukiontzia

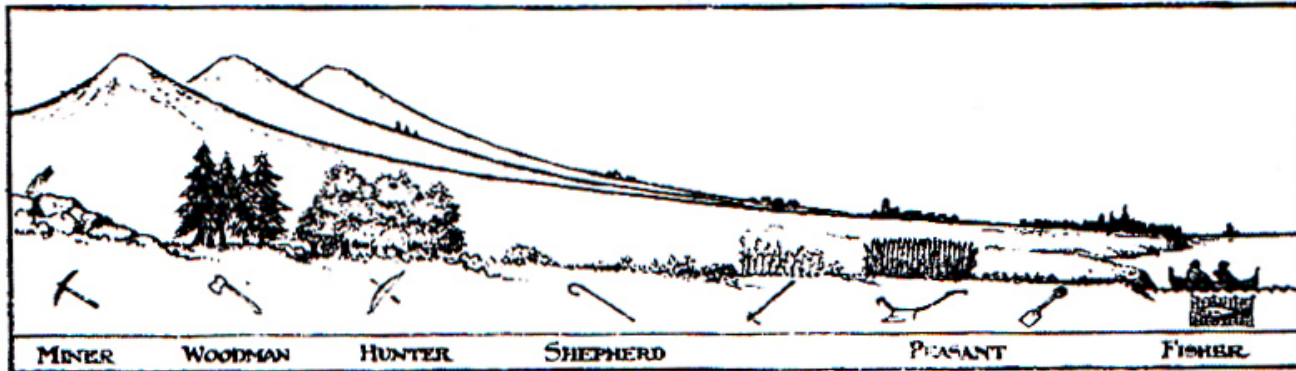
Lurra Apollo 17tik, 1972

Hizkuntza-aldaeren kokalekua

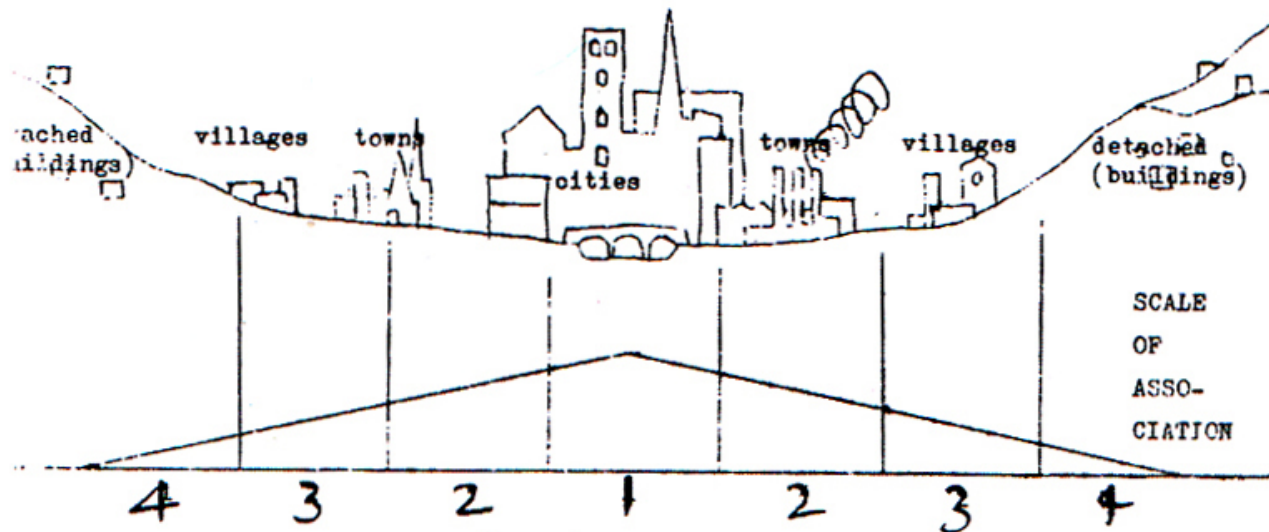

Luis Luziano Bonaparte, 1863

Giza-finkamenduen kokalekua

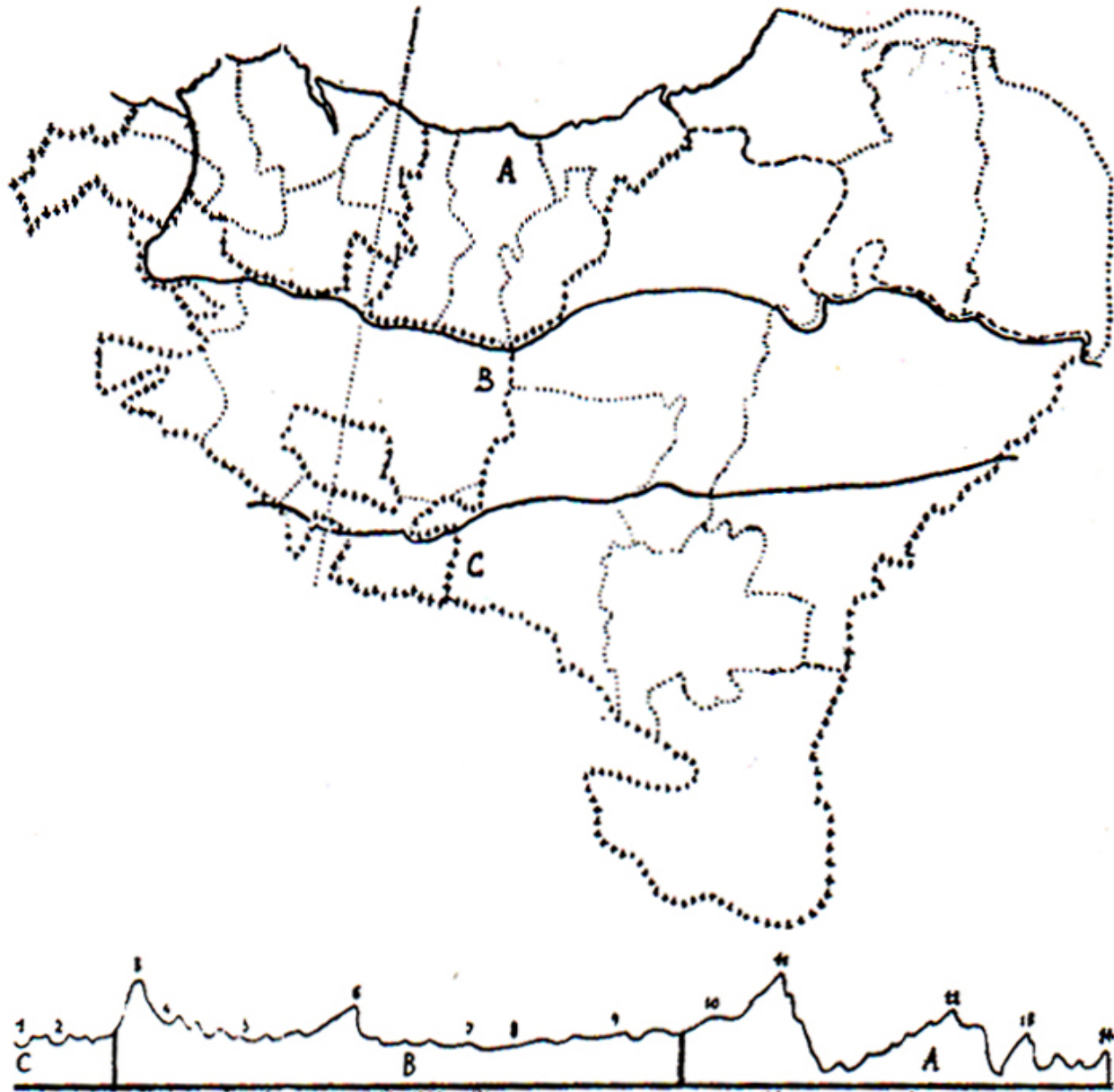

The Valley Section diagram by Patrick Geddes, as published in 1909. Note the various types of human settlements along the entire valley region. From circa the 1950s onwards the valley region is usually depicted devoid of settlement types other than the big city at the lower end.

Team 10's reinterpretation of Geddes's Valley Section by adding a comparative and synchronic 'Scale of Association'.

Hiru lurralde- eta hirigintza-unitate nagusiak

Julio Caro Baroja: *Los vascos*, 1949

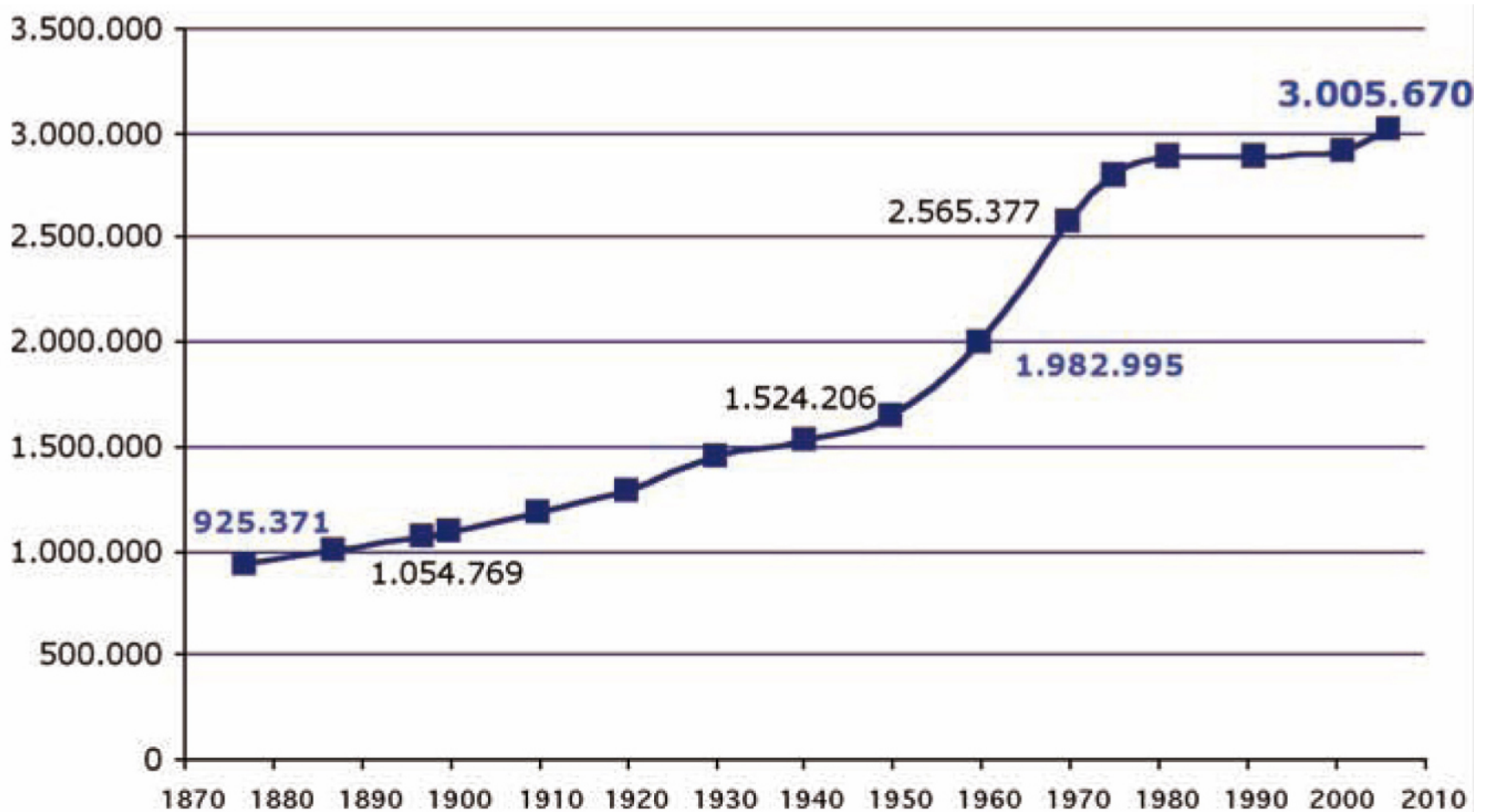
Hiru lurralde-, hirigintza- eta hizkuntza-unitate nagusiak

Ajustando todos los datos expuestos a un mapa esquemático podemos decir que en las provincias vascongadas (incluidas las francesas) y Navarra hay tres áreas fundamentales de formas de la localidad, que llamaremos A, B y C (fig. 19). Ahora bien, si comparamos este mapa con otros lingüísticos y antropológicos observaremos:

I) Que guarda relación con el de la extensión y retroceso del vascuence, pudiéndose afirmar que en la zona A se halla hoy aquella lengua en uso, en la B es donde ha experimentado sensible retroceso desde el siglo XVI al XIX o comienzos de éste, y en la C, por último, no ha tenido nunca, según nuestras noticias, gran expansión, variando radicalmente el paisaje.

II) Que el mismo mapa guarda relación con el de ciertos datos antropológicos de carácter físico.

Euskal Herriaren demografia-bilakaera

Gaindegia, 2007

1960ko eta 1970eko hamarkadetako hirigintza

**Otxarkoaga
poligonoa
(Bilbo)
1959-1964
3.700 etxebizitza**

**Bakea poligonoa
(Donostia)
1963-1967
750 etxebizitza**

**Santa Gurutzeko ZUP
(Baiona)
1963-1974
1.100 etxebizitza**

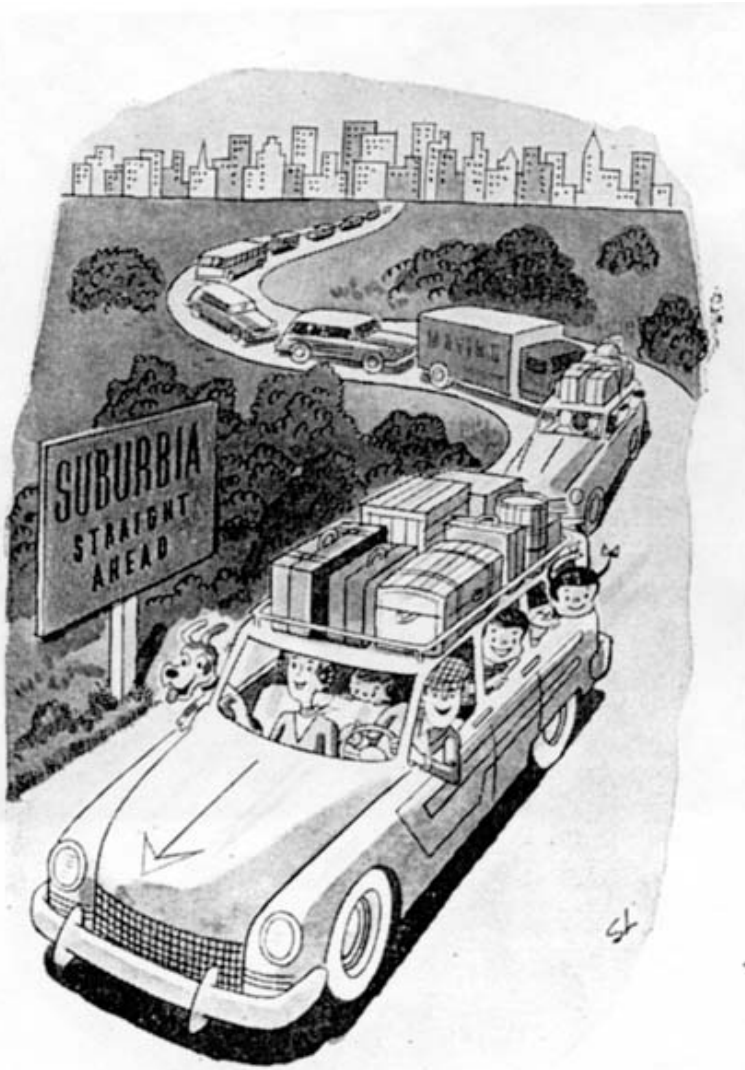

1960ko eta 1970eko hamarkadetako hirigintzaren ondorio soziolinguistikoak

3.1. Arnasguneak non? Orain dela 30 urte inguruko egoera

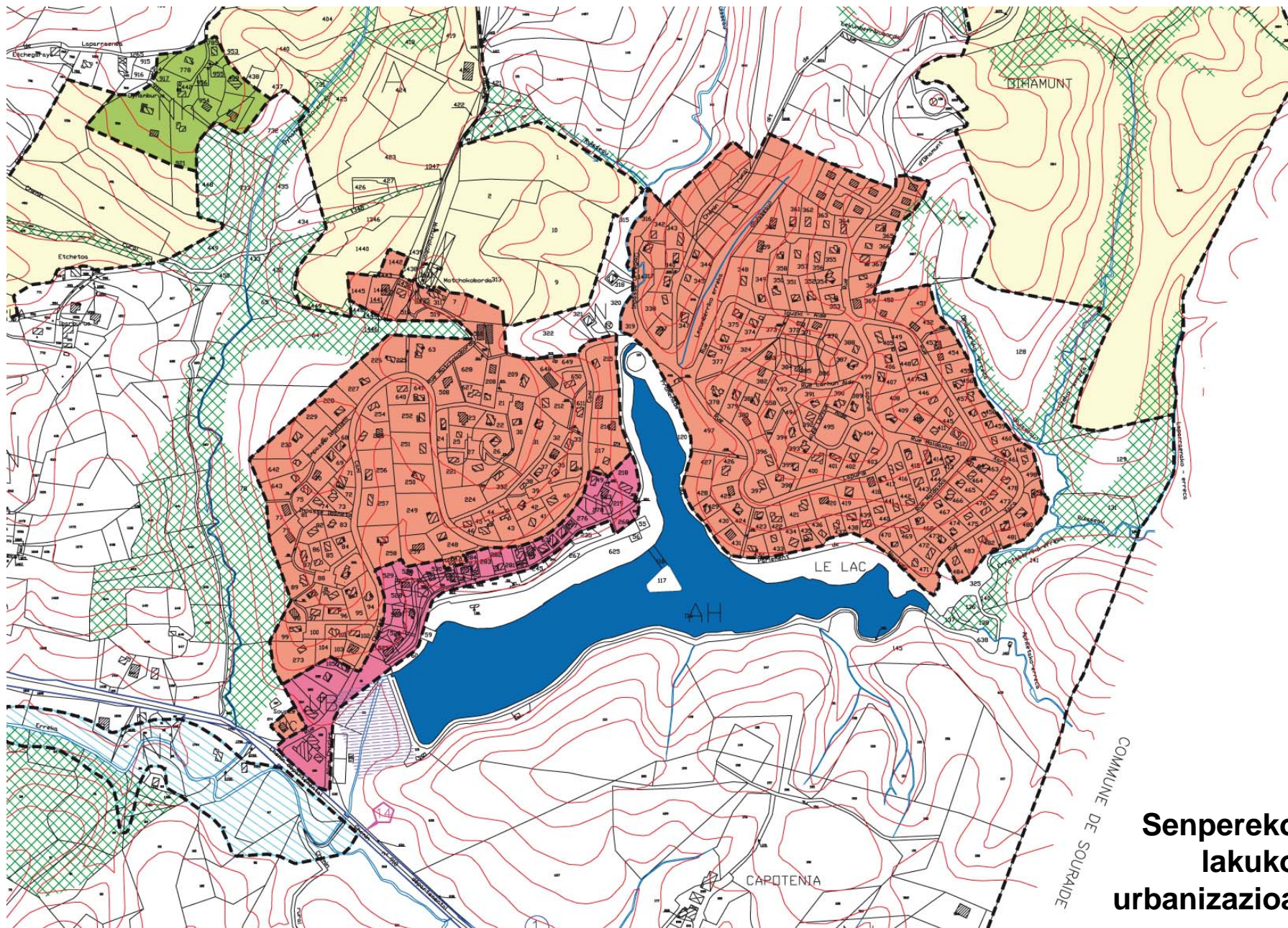
Demagun, adibidez, Legazpia: udalerriaren erdi- eta behe-aldea zeharo industrialdurik zuen bertako enpresa nagusiak, 50eko hamarkadatik aurrera, eta langile-auzo trinkoaz horniturik. Industrializatze bizkor horren eraginez etorkin asko iritsi zen herrira Nafarroatik eta, batez ere, Gaztela aldetik. Erdal giroa nagusitu zen, horren eraginez, kaskoan eta langile-auzo handian. Aldiz udalerriaren urrutiagoko baserri-eremuetan, batez ere Telleriarten eta Brinkolan, euskal-giro tradizionalak nagusi izaten jarraitu zuen.

Suburbanizazio-prozesu masiboa

Levittown, Pennsylvania, 1952-1958 (17.300 etxe)

Suburbanizazioa Euskal Herrian

**Senpereko
lakuko
urbanizazioa**

Suburbanizazio hautemangaitzagoa

Aizarnazabal

Ahozkotasunaren galera

AIZARNAZABAL REVISITED

Erreka zokoan lantegiak dauzkan muino batean kokatua, eliza zahar, udaletxe apal dotorea, frontoia, eskola, plaza, denek elkar ezagutzen duten bizitokia. Horixe izan da Aizarnazabal luzaz. Orain espaloi berri bat dauka Goiko Kanean, hirigintza garatu du: pareta-bitarteko etxe multzo bat, bideo-atezainekin, igerileku pribatuarekin. Patziku Perurenak irrizorrotz salatu izan du, inork egitekotan berak emanen digu kale beteko *bordaberrismo* honendako izen egokia, merezi duena.

Burges-koxkorraren ametsa, pribatukeria, etxe sarrera langatuak Aizarnazabalen, egitura urbanoan sortu tumore larri, lorategi itxituratuak, itxiturak keretaz itsutuak, eta gora behatuz gero, Aizarnazabalen, Eguberriz, Santa Claus ageriko zaizu urbanizazio berriko etxeetako balkoietan...

Pareta-bitarteko multzo hesituok ez ote dira zirkulazio librearen traba, topagunearen aitziko, hizketa-
ren etsai, hitzaren ukatzaile?

Urteak joan eta urteak etorri isilik onartu dugun hirigintza deserritzailea nagusitu zaigu, *countryak* hartu du leku publikoaren puska on bat. Eta hitzak ezin du zirkulatu inguru antisozial horretan.

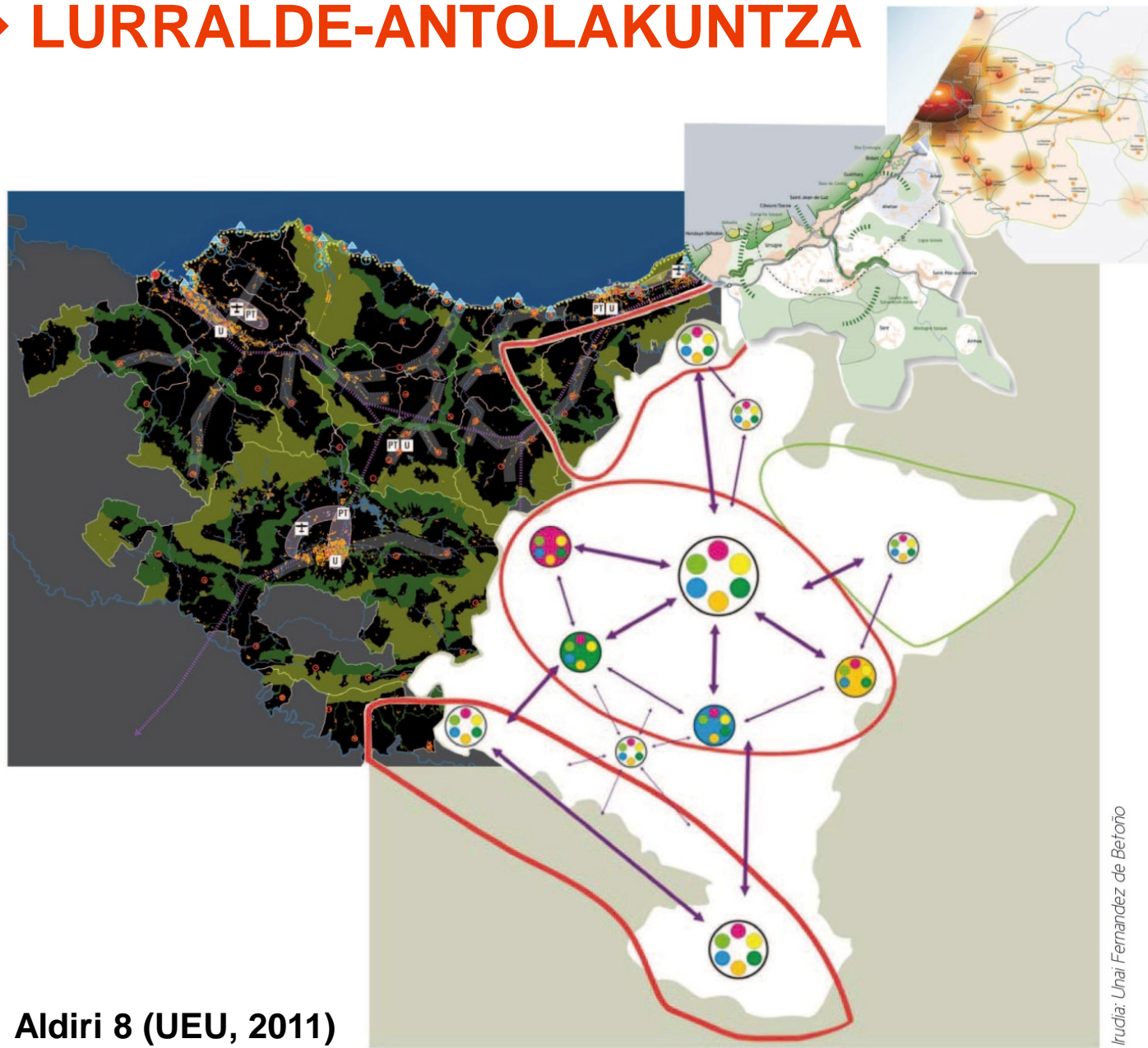
Hitza? Zertarako?

Hain zuzen, traba arkitektonikoak ezarri dizkiogu.

Zein bizi dira hor? Nongoak ote dira? Ikusi al dituzu?

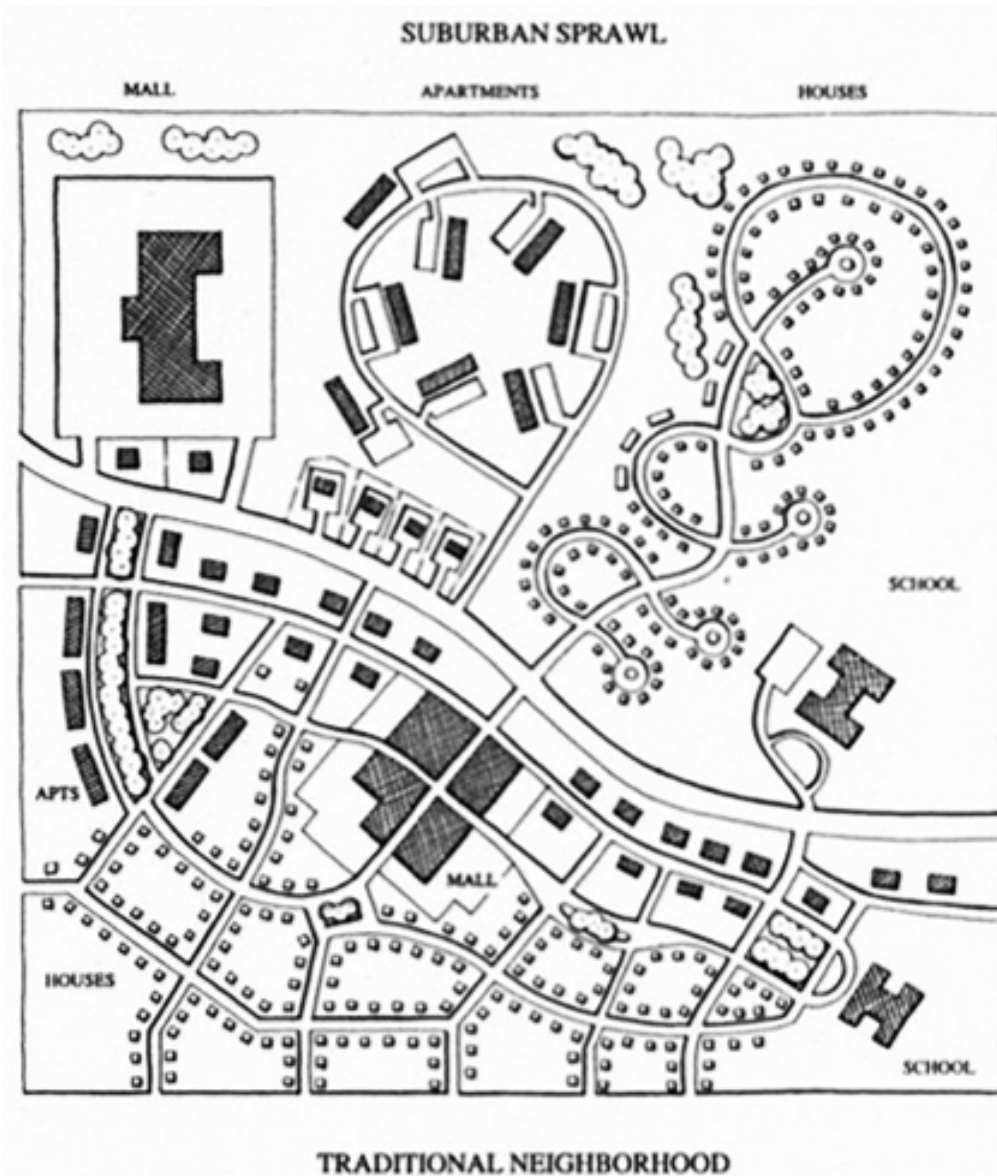
Pareta-bitarteko herritarrak bihurtu gara, ziega hiperkonektatu banatan bizi gara auzoari uzkur bizkar beldur.

Hirigintza-hazkundera kontrolatzeko eta hobeto kokatzeko → LURRALDE-ANTOLAKUNTZA

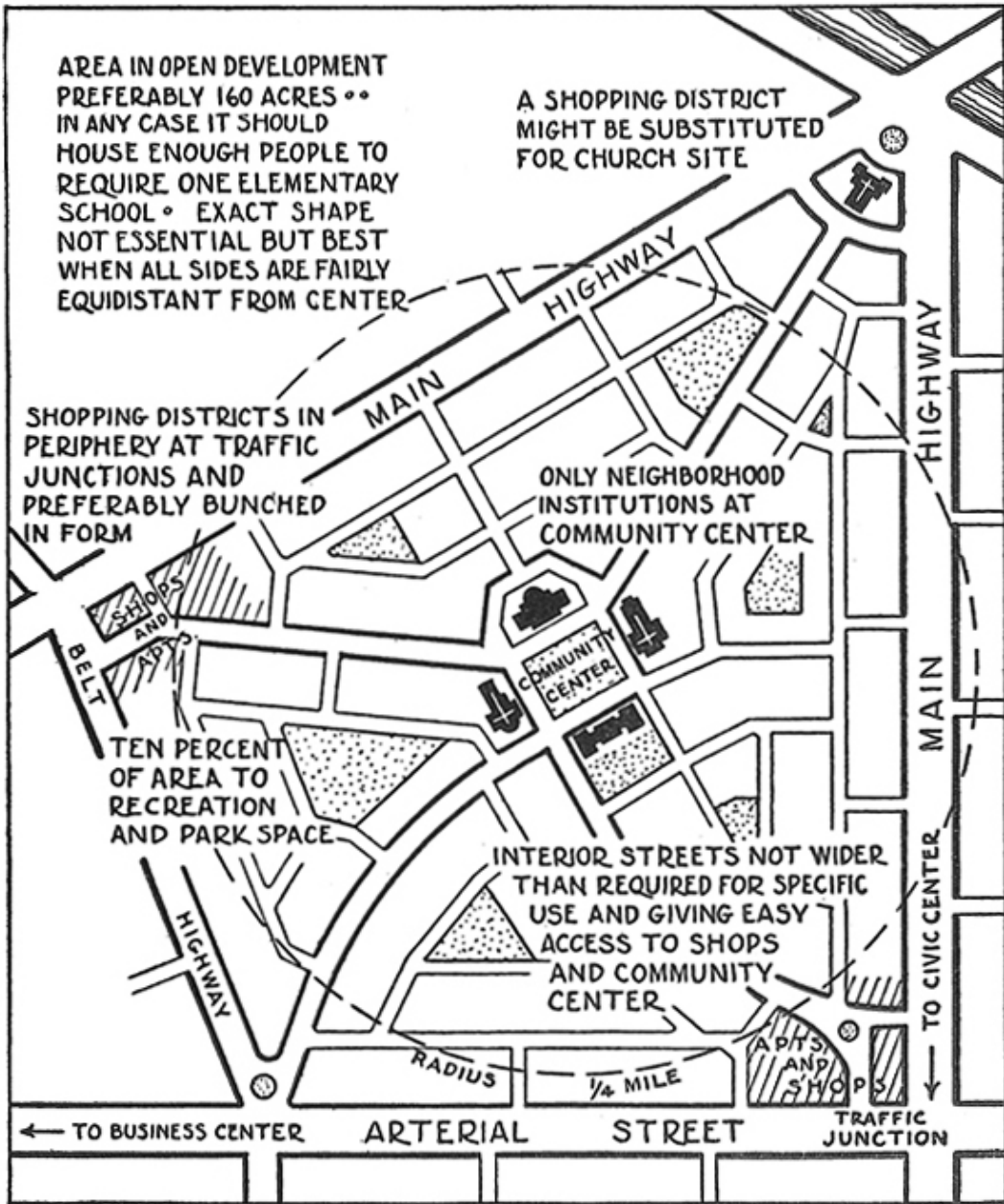
Aldiri 8 (UEU, 2011)

Suburbanizazio-prozesua bideratzeko → KOMUNITATERAKO HIRIGINTZA

Andrés Duany
1995

Auzo-unitatea

Clarence Perry
1929

Komunitatea + Euskara = Arnasgunea

